

IV.

Мъжки и педагогически училища.

I Развой.

Подъ турското владичество, попове, монаси и частни лица бѣха единственнитѣ учители, които учеха народа на четене и писане на матерния си езикъ. Слѣдъ основаването на Габровското училище (1835 год.), по голѣмата частъ отъ ученицитѣ на това училище се прѣдадоха на учителската кариера и разнесоха на всѣкждѣ принципѣ на новата, тѣй наречена взаимна метода. По този начинъ Габровското училище стана не само срѣдно учебно заведение, но и едно истинско *народно педагогическо училище*.

Постепенно се създаде въ страната учителско съсловие, което макаръ и да не притежаваше широки познания, бѣше обаче дълбоко проникнато отъ важността на мисията си и работеше съ въодушевление и пламенностъ. Повтаря се често, че германскиятъ учител създаде Седанъ; българскиятъ учител е билъ единъ отъ най-важнитѣ фактори въ освобождението на татковината си отъ турското иго.

Слѣдъ войната (1877—1878 г.), на всѣкждѣ се отвориха училища; трѣбваше да се реорганизира основното образование и да се подготви учителския персоналъ. Още прѣзъ 1877 г. се откриха *върѣмни педагогически курсове* съ цѣль да се запознаятъ неопитнитѣ и малко приготвени учители отъ първоначалнитѣ селски народни училища съ начинътъ, по който трѣбва да се води първоначалното учение. Курсоветѣ траяха два мѣсеца — лѣтната ваканция. Въ разстояние на 5 години такива курсове е имало 39, посѣтени отъ 3500 слушатели. Съ закона отъ 1880 год. основаха се вече *едногодишни педагогически курсове*, въ които се приемаха ученици свършили III класъ.

Всичкитѣ тѣзи мѣрки бѣха върѣмни; нуждата отъ специални училища за подготвяне учители растеше все повече и повече. Слѣдъ съединението одногодишнитѣ курсове ставатъ *тригодишни*, по образеца и по програмата на нормалното училище въ Казанлъкъ.

Законътъ отъ 1891 година не внесе голѣми промѣни въ педагогическитѣ училища, но даде право на Министерството на Народното Просвѣщение да увеличи числото на курсоветѣ, да изработи програми и правилници и да вземе мѣрки за подигане на тоя родъ училища.